

Historia Oddziału Dolnośląskiego PIG – PIB

Prof. Henryk Teisseyre

Regionalna placówka Państwowego Instytutu Geologicznego we Wrocławiu powstała na mocy decyzji ówczesnego dyrektora Państwowego Instytutu Geologicznego Jana Czarnockiego z dnia 30 kwietnia 1949, a powołana została pod nazwą "Instytut Dolnośląski" z dniem 1 maja 1949 r. Inicjatorem jej powstania i pierwszym kierownikiem był prof. Henryk Teisseyre, znany już wówczas geolog, przed wojną pracujący w Karpatach Wschodnich. Profesor H. Teisseyre pozostał naukowym przewodnikiem Oddziału aż do swej śmierci w 1975 r.

Pierwsza siedziba nowo powołanej jednostki PIG mieściła się w Katedrze Geologii Ogólnej Uniwersytetu Wrocławskiego przy ul. Prusa. Organizatorami stacji terenowej PIG we Wrocławiu był prof. Teisseyre, Walerian Żelaźniewicz - pierwszy kierownik administracyjny (ojciec Andrzeja - znanego geologa wrocławskiego) oraz Janina Plater-Zyberk - sekretarka. Już wkrótce rozpoczęła się prowadzona pod nadzorem W. Żelaźniewicza odbudowa i adaptacja uszkodzonego w czasie działań wojennych budynku przy ulicy Jaworowej 19. Polegała ona m.in. na dobudowaniu drugiego piętra, pokrycia go stromym dachem, wydzieleniu 7 mieszkań służbowych w bocznych klatkach itp. Wokół rozpościerał się duży ogród z pięknymi drzewami. Nieco dalej, przy Akacjowej 16, stały ruiny starej willi, później rozebrane. Po przebudowie i adaptacji pomieszczeń w budynku powstały pracownie i gabinety, pokoje biurowe, biblioteka, archiwum, a także magazyn prób skalnych i rdzeni wiertniczych. Na I piętrze zorganizowano obszerne pomieszczenia laboratorium chemicznego wyposażone w wyciągi, instalacje wodną i gazową, ławy wagowe itp. Laboratorium to, prowadzone początkowo przez Henryka Pendiasa i Jerzego Onzola, pracowało później przez wiele lat pod kierownictwem Józefa Kornasia wykonując tysiące analiz chemicznych skał i minerałów.

Od 1951 r Instytut Dolnośląski nosił nazwę Stacji Terenowej Państwowego Instytutu Geologicznego, a od 1965 r Oddziału Dolnośląskiego PIG. Atmosferę pierwszych lat placówki znakomicie oddał Leszek Sawicki (od 1950 r pracownik, a w latach 1962 - 77 - kierownik Oddziału) w artykule " We Wrocławiu przed pięćdziesięciu laty " opublikowanym w Przeglądzie Geologicznym (6/1999). Najwcześniejsza kadra badawcza Oddziału to, obok prof. Henryka Teisseyre'a - Zofia Buczek, Henryk Pendias, Jerzy Onzol, Zofia i Stanisław Radwańscy, Czesław i Halina Żakowie, Leszek Sawicki, Jerzy Milewicz, Weronika Frąckiewicz, Olgierd Gawroński, Janusz Gierwelaniec, Andrzej Grocholski, Jerzy Jerzmański, Stanisław Buksiński, nieco później do Oddziału przyszli Józef Kornas, Stanisław Maciejewski, Maria i January Szałamachowie, Barbara i Zbigniew Berezowscy, Stefan Kural i in. Większość tej "żelaznej" kadry Oddziału Dolnośląskiego przepracowała w nim całe życie zawodowe, aż do lat emerytury na początku lat 1990-tych. Po nich przychodzili następni, podejmując dzieło, które tworzy dziś historię instytucji.

Pionierskie lata Oddziału

Od samego początku zasadniczym celem działalności Oddziału Dolnośląskiego było rozpoznanie budowy geologicznej Dolnego Śląska, a więc Sudetów i obszaru przedsudeckiego. Był to dla geologów polskich obszar prawie zupełnie dziewiczy, tym bardziej, iż skały magmowe i metamorficzne występowały na obszarze przedwojennej Rzeczypospolitej jedynie na Wołyniu i w Tatrach. Tu, na Dolnym Śląsku, mieli oni do czynienia z zupełnie odmiennymi skałami, o różnym wieku i genezie. Pod tym względem przed polskimi geologami stanęły prawdziwe wyzwania. Rozpoczęto od przeglądu istniejących materiałów i literatury niemieckiej oraz słynnych pod koniec lat 1940. rozpoznawczych wypraw terenowych, często z użyciem transportu konnego. Przy okazji tych wypraw zebrano znaczącą kolekcję skał sudeckich, które jeszcze w latach 1990-tych zwracały uwagę napisem na dużych próbkach: "grupa prof. Teisseyre'a". We wczesnych latach 1950-tych, po zakończeniu żmudnego etapu zbierania i inwentaryzowania bogatych, choć mocno wyszczerbionych przez wojnę, materiałów niemieckich, rozpoczęto realizację podstawowej mapy geologicznej regionu w skali 1:25 000. Od tego momentu kartografia geologiczna stała się głównym zadaniem Oddziału Dolnośląskiego - jego najważniejszą specjalizacją. Początkowo prowadzono tzw. reambulację niemieckich map geologicznych w tej samej skali, ich ewentualne poprawianie i wydawanie drukiem w odmiennym cięciu topograficznym. W kolejnym etapie przystąpiono do opracowywania nowej, całkowicie polskiej mapy według wypracowanej metodyki. Edycja Szczegółowej Mapy Geologicznej Sudetów w skali 1:25 000 licząca 134 arkusze i zakończona w II połowie lat 1990-tych, obejmuje dziś prawie cały obszar Dolnego Śląska z wyjątkiem jego części północnej i wschodniej, które pokryte są obecnie Szczegółową Mapą Geologiczną Polski w skali 1:50 000. Mapa ta zawsze stanowiła podstawę wszystkich dalszych prac geologicznych, w tym poszukiwań i rozpoznawania złóż kopalin mineralnych i wód podziemnych, a w ostatnich latach edycji innego typu szczegółowych map geologicznych. Z pierwszym etapem powstawania Mapy związane są przede wszystkim nazwiska H. Teisseyera, A. Grocholskiego, B. i Z. Berezowskich, M. i J. Szalamachów, S. Kurala, J. Milewicz, J. Jerzmańskiego, W. Frąckiewicz. Reambulacja terenowa niemieckich map geologicznych polegała na weryfikacji i uproszczeniu terminów wydzieleni litologicznych i wprowadzeniu polskiego nazewnictwa geograficznego przy odmiennym cięciu kartograficznym edycji (układ 42). Generalnie jednak polska mapa geologiczna odziedziczyła po niemieckiej litologiczny i chronostratygraficzny charakter edycji, który pozostał jej trwałą cechą. Rozpoczęto również realizację nowego, polskiego zdjęcia geologicznego, które umożliwiło zebranie nowych dla geologii polskiej doświadczeń. Ten pierwszy, wstępny etap realizacji mapy objął łącznie 30 arkuszy, które wydano drukiem pod koniec lat 1950-tych i na początku 1960-tych. Wszystkie te arkusze nie mają objaśnień tekstowych, których nie przewidywały najwcześniejsze regulacje wykonawcze. W 1958 r. weszła w życie pierwsza Instrukcja wykonania Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:25 000 i 1:50 000 ustalająca zasady prac terenowych, sposób opracowania mapy, jej części składowe. Od tego momentu wszystkie arkusze były wydawane razem z objaśnieniami tekstowymi zawierającymi charakterystykę litologiczno-stratygraficzną i tektoniczną obszaru arkusza oraz krótkie charakterystyki geomorfologii, złóż surowców mineralnych, hydrogeologii oraz warunków geologiczno - inżynierskich. Wspomniana Instrukcja była podstawą sporządzania map aż do połowy lat 70-tych. Łącznie w oparciu o jej regulacje wydano 52 arkusze Mapy, z których jednak 21 arkuszy opracowanych w okresie przejściowym było jeszcze częściowo opartych na reambulacjach terenowych niemieckich zdjęć geologicznych. Objasnienia do niektórych z nich opracowano czasem nawet kilkanaście lat po wydaniu mapy. Już we wczesnych latach 50-tych rozpoczęto także regionalne badania geologiczne, prowadzone często pod kątem rozpoznania perspektyw surowcowych poszczególnych, badanych jednostek.

W pierwszym etapie skoncentrowano je na obszarze depresji śródsudeckiej, znanej z pokładów węgla kamiennego Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego i depresji Świebodzic. Badania stratygraficzne słabiej rozpoznanych przez geologów niemieckich utworów dolnego karbonu depresji śródsudeckiej prowadzili H. Żakowa i T. Górecka, prace geologiczne - H. Teisseyre, Z. i S. Radwańscy, C. Żak. W drugiej połowie lat 1950-tych rozpoczął się etap usystematyzowanych badań regionalnych w poszczególnych jednostkach tektono-stratygraficznych Sudetów i pierwszych, polskich syntez geologicznych. Badania prof. Teisseyre'a objęły tzw. południowy "pień" Gór Kaczawskich, J. Jerzmańskiego - północny pień tego górotworu, M. i J. Szalamachów - krystalinik izerski, Z. i S. Radwańskich - rów górnej Nysy Kłodzkiej, J. Milewicza - depresję północno-sudecką. Geolodzy Oddziału brali udział w żywej w owych czasach dyskusji na temat geologicznej ewolucji Sudetów, dyskusji, której celem było niekiedy naiwne zaprzeczanie tezom głoszonym przez geologów niemieckich. Manierze tej uległo wielu z nich, nie zmienia to jednak faktu, iż etap pionierskich badań regionalnych przyniósł bardzo wiele nowych, cennych informacji zwłaszcza na temat petrografii skał i ich tektoniki, w tym orientacji mezostruktur takich jak foliacja i lineacja w skałach metamorficznych. Znana synteza budowy tektonicznej Gór Kaczawskich H. Teisseyera z 1956 r. pozostaje do dziś wzorem dla takich opracowań. Podsumowaniem pierwszego etapu prac podstawowych w Sudetach były liczne, już opracowane i opublikowane mapy szczegółowe oraz materiały XXX Zjazdu PTG w Ziemi Kłodzkiej, który odbył się w maju 1957 r. w Dusznikach Zdroju, a w którym czynny udział wzięli H. Teisseyre, J. Gierwelaniec, S. Radwański i S. Maciejewski.

Okres stabilizacji Stacji terenowej i Oddziału Dolnośląskiego PIG

Na początku lat 1960-tych rozpoczął się okres stabilizacji placówki. W r. 1964 rozpoczął kierowanie nim dr Leszek Sawicki, który miał pozostać najdłużej, bo ponad 15 lat szefem najpierw Dolnośląskiej Stacji Terenowej, a od 1965 r. - Oddziału Dolnośląskiego PIG. Kadra ustabilizowała się na poziomie prawie 70 pracowników, z budynku Oddziału zniknęły mieszkania służbowe, przekształcone w gabinety i pracownie. Wyjątkiem pozostało mieszkanie prof. Teisseyre'a i jego rodziny we wschodnim skrzydle budynku. Prawie całe I piętro budynku w jego centralnej i zachodniej części było wykorzystane przez Laboratorium Geochemiczne, które obok klasycznych analiz składu chemicznego skał i minerałów, w 1965 r. otrzymało nowoczesny na owe czasy spektrograf. Oddział wzbogacił się także w derywatograf do badań składu mineralnego skał ilastych i w pracownię maceracji prób stratygraficznych. Nie był to przypadek. W tych latach nastąpiła intensyfikacja aktywności instytutu, zwłaszcza w dziedzinie badań regionalnych i surowcowych. Kontynuowany był program szczegółowej kartografii geologicznej w skali 1:25 000, przy czym arkusze były opracowywane już wg. polskiej Instrukcji z 1958 r. z wykorzystaniem licznych wkopów ziemnych (szurfów) do głębokości 2 m. Generalnie, nowa Instrukcja spowodowała ujednolicenie mapy, która pozostała jednak nadal mapą autorską, w znacznym stopniu uzależnioną od poglądów autorów i okresowych "mód". Najważniejsza była jednak zasada dokumentowania zasięgów wychodni skał przy pomocy wkopów badawczych do głębokości 2 m. Ponieważ nie sprecyzowano jednocześnie głębokości cięcia mapy, w praktyce stała się ona mapą częściowo odkrytą sporządzaną dla cięcia 2 metrowego. W warunkach sudeckich zasada ta, stosowana zresztą elastycznie, przyczyniła się, zwłaszcza w warunkach wykonywania dużej ilości wkopów, do wzbogacenia treści map, na których pojawiło się wiele wychodni skał podłoża czwartorzędu niewidocznych na mapach niemieckich. Pozwalało to z kolei na sprecyzowanie przebiegu kontaktów między kompleksami skalnymi i jednostkami tektonicznymi. Na bloku przedsudeckim zasada cięcia 2 metrowego nie zawsze dawała dobre rezultaty, a to z uwagi na pomijanie czasem ważnych lecz mało miąższych utworów czwartorzędowych. Pozwalała jednak na "zdejmnianie" powszechnych, młodych pokryw deluwialnych lub peryglacialnych skrywających zasięgi ważniejszych, starszych utworów.

Jednocześnie, wadą omawianej części edycji była duża dowolność w konstruowaniu obowiązkowych załączników graficznych do objaśnień - szkiców występowania surowców mineralnych, hydrogeologicznych i geologiczno - inżynierskich w skali 1:100 000. W latach 1960-tych i początku 1970-tych badaniami regionalnymi objęto stopniowo - także z zastosowaniem metod geofizycznych i wierceń badawczych - depresję północnosudecką, niezwykle bogatą w rozmaite surowce skalne, depresję śródsudecką, depresję śląsko-opolską, śródsudecki basen kredowy i blok przedsudecki. Celem tak projektowanych badań było stopniowe "odkrywanie" rejonu dolnośląskiego - rozpoznawanie geometrii i stosunków wzajemnych jednostek tektono-stratygraficznych w głębszych poziomach intersekcyjnych. Za realizację wspomnianych projektów odpowiedzialni byli: J. Milewicz, K. Augustyniak, A. Grocholski, A. Bossowski, oczywiście z zespołami współpracowników. Program wgłębnych badań strukturalnych, działający na początku lat 1970-tych pod nazwą: "Model przestrzenny Sudetów" był realizowany konsekwentnie przez 20 lat. W jego wczesnym etapie uzyskano szereg cennych informacji, które umożliwiły powstanie cennych syntez: Atlasu geologicznego Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego (1970), map strukturalnych depresji śląsko-opolskiej, mapy geologicznej podkenozoicznego podłoża bloku przedsudeckiego itp. Zwłaszcza ten ostatni, o powierzchni odpowiadającej Sudetom, lecz intensywnie zerodowany i zamaskowany w większości pokrywą osadów trzecio i czwartorzędowych, był słabo rozpoznany. Wiercenia badawcze (35 otworów) i badania geofizyczne prowadzone tu przez Oddział Dolnośląski PIG pozwoliły na opracowanie pierwszej, odkrytej mapy geologicznej tego obszaru. Przy okazji odkryto nowe wystąpienia gabr, serpentynitów, zieleńców i granitów, ustalono przebieg granic jednostek tektono-stratygraficznych w podłożu krystalicznym, wykryto strefy interesujących mineralizacji i wystąpień utworów okruchowych i wietrzeniowych. Dane zebrane w ramach badań utworów podkenozoicznych bloku przedsudeckiego stanowią do dziś podstawę wszelkich rozważań dotyczących budowy geologicznej tej jednostki. Lata stabilizacji Oddziału Dolnośląskiego były też okresem wejścia do realizacji rozmaitych programów złożowych. W latach 1960-tych przeprowadzono prace rekonesansowe mające wyjaśnić możliwość występowania mineralizacji chromu, niklu i magnezytu w masywach ultrazasadowo-zasadowych bloku przedsudeckiego, rud żelaza w Górach Kaczawskich i Bystrzyckich, rud cyny w metamorfiku izerskim, fosforytów w Górach Bardzkich, barytu i fluorytu w regionie kaczawskim i sowiogórskim. Rekonesanse te, niektóre z wykorzystaniem otworów wiertniczych, dały różne wyniki. Dały one podstawy do dalszych prac rozpoznawczych za złóżami rud cyny oraz barytu i fluorytu, a także udokumentowania złoża w Stanisławowie na Pogórzu Kaczawskim. W pierwszej połowie lat 1960-tych zainaugurowano także prace poszukiwawcze za złóżami kaolinów. Skoncentrowane one były na obszarze zwietrzelin rezydualnych masywów granitowych Strzegom - Sobótka i Strzelina oraz zwietrzelin gnejsowych w rejonie Wądroża Wielkiego i na przedpolu Gór Sowich i Izerskich. Prace te doprowadziły do udokumentowania kilku złóż kaolinów, nazwanych wdzięcznie: Julia, Michał, Stefan, Antoni i Monika. Z badaniami kaolinów w tym czasie wiąże się aktywność zawodowa H. Kościówko, K. Kuralowej i O. Gawrońskiego. Dolny Śląsk był od dawna prawdziwym zagłębiem surowców skalnych: kamieni budowlanych i drogowych, surowców ceramicznych, kruszyw naturalnych. Współwytwarzana przez Oddział w połowie lat 1960-tych arkuszowa Przeglądowa Mapa Surowców Skalnych Polski w skali 1 : 300 000 (arkusze dolnośląskie) była pierwszym syntetycznym opracowaniem tego zagadnienia. Wskazywała ona na znaczne perspektywy zagospodarowania nowych złóż. Od tego momentu rozpoczyna się też zainteresowanie OD surowcami skalnymi, które trwa do dziś stając się ważną specjalizacją Oddziału. Podsumowując omawiany okres w historii Oddziału Dolnośląskiego należy podkreślić, iż uzyskane w tym czasie wyniki prac badawczych, kartograficznych i poszukiwawczych stały się solidną bazą dla późniejszych osiągnięć w następnych latach.

Okres intensyfikacji prac badawczych i rozpoznawczych (połowa lat 1970 - koniec 1980-tych)

Patrząc z dzisiejszej perspektywy okres ten trwał od połowy lat 1970-tych do lat tzw. transformacji ustrojowej na przełomie lat 1980 i 90-tych. Były to dziwne i burzliwe czasy, na zewnątrz świat się zmieniał, burze polityczne przewalały się także przez Instytut, dochody większości pracowników ledwie starczały na godziwe życie. W tym samym okresie Instytut Geologiczny realizował najbardziej ambitne programy badawcze, w tym głębokie wiercenia, sporządzał obszerne dokumentacje złożowe, publikował liczne mapy geologiczne. Materiały badawcze, wyniki analiz, a także rdzenie wiertnicze z tego okresu były podstawą prac Oddziału w następnych latach jego historii. W 1975 r. weszła w życie nowa Instrukcja wykonywania Szczegółowej mapy geologicznej Polski w skali 1:50 000, w ujęciu kompleksowym, jako załącznik do zarządzenia Prezesa CUG (publikowana w 1977). Nie zmieniała ona zasadniczo sposobu prowadzenia zdjęcia geologicznego dla Sudetów i ich przedpola w skali 1:25 000, ale wprowadzała nowe, bardziej ujednolicone zasady opracowania dokumentacji faktów geologicznych oraz szkiców towarzyszących objaśnieniom. Stały się one bardziej samodzielnymi składnikami opracowania i dostarczały konkretnych informacji. Od czasu wprowadzenia Instrukcji z 1975 r. (oraz jej nowelizacji w 1991 r.) opracowano ostatnich 57 arkuszy Mapy kończących edycję. Najważniejszą zmianą w stosunku do poprzednich arkuszy był nowy sposób dokumentowania faktów geologicznych. Obowiązkowym składnikiem każdego arkusza stała się mapa dokumentacyjna opracowywana w skali 1:12 500 (tylko dla Centralnego Archiwum Geologicznego), zawierająca w chwili przekazywania arkusza do druku pełną informację na temat wszystkich istniejących na obszarze arkusza archiwalnych otworach wiertniczych, profilach geofizycznych, dokumentacjach surowcowych, hydrogeologicznych i geologiczno - inżynierskich wraz z tabelarycznymi ich zestawieniami. Zdecydowanym postępem w stosunku do wcześniej wykonywanych map geologicznych było szerokie zastosowanie badań geofizycznych, głównie elektrooporowych (SGE) dla przedsudeckich arkuszy Mapy w celu zbadania ukształtowania powierzchni podłoża podczwartorzędowego lub podkenozoicznego. Badania te umożliwiły zestawianie szkiców tektoniczno - strukturalnych, o dużym stopniu wiarygodności, tym bardziej, iż uwzględniane były wyniki wszystkich dostępnych otworów archiwalnych. Rezultaty tych prac mają do dzisiaj duże znaczenie praktyczne dla wszelkich badań złożowych, hydrogeologicznych, a także tektonicznych, ponieważ umożliwiły stwierdzenie przebiegu szeregu dyslokacji w podłożu podkenozoicznym bloku przedsudeckiego. Niestety, nowa Instrukcja z 1975 r. przewidująca realizację 300 do 500 mb. badawczych wierceń kartujących na obszarze każdego arkusza Mapy 1:50 000, nie wprowadzała takiego wymogu w stosunku do mapy sudeckiej 1:25 000. Uniemożliwiło to rozwiązanie stosunkowo tanim kosztem szeregu lokalnych i regionalnych problemów geologicznych, które do dziś są przedmiotem sporów i jałowych spekulacji. Wykonanie na każdym arkuszu 13 płytkich wierceń badawczych mogło dać szereg pewnych informacji o takich elementach budowy geologicznej, jak głębokość zalegania podłoża krystalicznego, kąt zapadu powierzchni kontaktów intruzyjnych i tektonicznych, miąższość pokrywy osadowej i wiele innych. Nagromadzone w ten sposób informacje z obszaru całego Dolnego Śląska w ciągu wielu lat realizacji Mapy byłyby na pewno lepszą podstawą dla projektowania głębokich wierceń strukturalnych niż wyłącznie mapa powierzchniowa. Obok geologów dotychczas zasłużonych dla kartografii geologicznej na Dolnym Śląsku pojawili się przedstawiciele nowego pokolenia pracowników OD PIG - J. Badura, S. Cwojdzński, Z. Cymerman, W. Kozdrój. Wprowadzili oni do praktyki obserwacji kartograficznych metodę analizy mezostrukturalnej, w tym badanie superpozycji fałdów i geometrycznej analizy strukturalnej na diagramach konturowych. Zdecydowany postęp w realizacji szczegółowej mapy geologicznej umożliwił zestawienie i publikację na tej podstawie dolnośląskich arkuszy Mapy geologicznej Polski 1:200 000: Kłodzko, Wałbrzych i Jelenia Góra, a także udział geologów OD w publikowanych przez Instytut Geologiczny mapach geologicznych Polski w skali 1:500 000

i 1:1 mln. Pierwsza w historii mapa metamorfizmu Dolnego Śląska oparta na podziale facjalnym procesów metamorficznych, została opracowana przez S. Maciejewskiego i T. Morawskiego w 1979 r. Omawiany okres był czasem rozkwitu programów głębokich badań strukturalnych. Między innymi opracowano w Oddziale najpierw program takich badań dla wschodniej, następnie dla zachodniej części Dolnego Śląska (L. Sawicki, A. Grocholski). Podsumowaniem stanu wiedzy wraz z programami konkretnych badań był opublikowany w 1982 r. pod redakcją obu wymienionych geologów zbiorowy tom p.t.: "Stan rozpoznania i kierunki badań strukturalnych Dolnego Śląska". Praca ta do dziś stanowi przewodnik po nierozwiązanych zagadnieniach geologii tego regionu. Przyjdzie nad nimi pracować przyszłym pokoleniom...

Niektóre z powstałych wówczas programów zostały zrealizowane. W drugiej połowie lat 1970-tych były to wiercenia strukturalne na pograniczu depresji północnosudeckiej z blokiem przedsudeckim oraz jednostką kaczawską (J. Milewicz). Razem z nieco późniejszym projektem poszukiwawczym rud miedzi (A. Bossowski, J. Bałazińska) otwory wtedy wykonane, wraz z badaniami sejsmicznymi, umożliwiły precyzyjne rozpoznanie wgłębnej budowy tej depresji, zwłaszcza jej ram północno-wschodnich. Kilka głębokich otworów wykonano w ramach badań tektoniczno-facjalnych młodych obniżen i rowów - na przedpolu środkowej części Sudetów oraz w tzw. rowie Paczkowa. Prace te pozwoliły udokumentować istnienie symetrycznych lub wydłużonych basenów sedymentacyjnych wypełnionych przez utwory osadowe i wulkanogeniczne trzeciorzędu. Pod koniec lat 1970-tych rozpoczęto realizację projektu rozpoznania wgłębnej budowy struktury bardzkiej (J. Milewicz, M. Chorowska) - dość słabo poznanej, depresyjnej, choć intensywnie zdeformowanej, jednostki wypełnionej przez utwory paleozoiku (ordowik-dolny karbon) i sfałdowanej przed karbonem górnym. Dwa zaprojektowane głębokie otwory: Żdanów IG 1 i Boguszyń IG 1 miały dostarczyć informacji na temat miąższości i struktury wewnętrznej kompleksu bardzkiego oraz charakteru jego podłoża. Realizacja wiercenia Żdanów przyniosła spodziewane efekty - osiągnięto podłoże tworzone tu przez gnejsy sowiogórskie i potwierdzono olistolitowy charakter kompleksu bardzkiego. Wiercenie Boguszyń IG 1, mające wielkie znaczenie dla rozpoznania stratygrafii tego kompleksu, nie osiągnęło jednak podłoża mimo osiągnięcia 2200 m głębokości. Do dziś oba wiercenia są podstawowym źródłem informacji o głębszej strukturze jednostki bardzkiej. Regionalne badania geofizyczne prowadzone metodą grawimetryczną i magnetyczną były merytoryczną podstawą uruchomienia w latach 1980-tych programu badań anomalii geofizycznych na bloku przedsudeckim w celu rozpoznania wywołujących je ciał ultramaficznych i maficznych (J. Jerzmański). Program ten stał się jednym z najbardziej owocnych w historii badań strukturalnych prowadzonych przez OD PIG. Umożliwił on rozpoznanie amfibolitowego (metagabrowego) masywu Niedźwiedzia leżącego we wschodniej części bloku przedsudeckiego (otwory Niedźwiedź IG 1 i 2), stwierdzenie kontynuacji ku NE masywu serpentynitowo-gabrowego Ślęzy (otwory Borek Strzeliński IG1, Przeclawice IG 1 i 2) oraz odkrycie wydłużonego NW-SE i zalegającego wertykalnie wzdłuż granic metamorfiku środkowej Odry kompleksu metawulkanitów maficznych między Środą Śląską a Prochowicami (otwory Wilków IG 1, Środa Śląska IG 1, Chomiąży IG 1) Znaczący program badań strukturalnych związany był z projektem dotyczącym wgłębnej struktury SE części strefy dyslokacyjnej środkowej Odry między Wrocławiem a Opolem (L. Sawicki). Wykonano w jego ramach 7 głębokich otworów wiertniczych, z których 5 osiągnęło podłoże krystaliczne. Obok potwierdzenia danych na temat litostratygrafii platformowej pokrywy mezozoicznej SE części monokliny przedsudeckiej uzyskano ważne dane dotyczące podłoża krystalicznego tej, bardzo słabo znanej, ukrytej części bloku przedsudeckiego. Dodatkowym, choć niespodziewanym rezultatem wiercenia Odra 5/I w Grabinie koło Niemodlina było nawiercenie silnie zmineralizowanych wód termalnych wydostających się z otworu pod silnym ciśnieniem. Wody te stały się później obiektem zainteresowania gospodarczego i szczegółowych badań hydrogeologicznych (M. Czerski, A. Wojtkowiak). Ostatni w omawianym okresie, a ściślej, w ogóle ostatni, jak dotąd, program głębokich wierceń strukturalnych na Dolnym Śląsku związany był z obszarem depresji śródsudeckiej. Jego celem było zbadanie budowy wgłębnej

i węgloności utworów karbonu tej jednostki. W latach 1980-tych wykonano głębokie wiercenia: Lubawka, Grzędy, Głuszycza, Unisław Śląski i Dzikowiec IG 1 (A. Bossowski, A. Grocholski, A. Ihnatowicz). Z wyjątkiem tego ostatniego otworu, zlokalizowanego w brzeżnej strefie SE części depresji, pozostałe, mimo osiągnięcia znacznych głębokości (Unisław Śląski IG 1 - 2300 m, najgłębszy otwór w Sudetach), zostały zakończone w utworach górnego lub dolnego karbonu i nie pozwoliły na odpowiedź na, do dziś frapujące pytanie, jak zbudowane jest podłoże depresji śródsudeckiej. Mimo to otwory te wniosły wiele nowych danych dotyczących litostratygraficznego i facjalnego rozwoju utworów permu i karbonu. W latach 1990-tych dane te umożliwiły opracowanie ważnych syntez. Omawiany program wierceń badawczych był jako jedyny kontynuowany na początku lat 1990-tych w SE części depresji śródsudeckiej, w rejonie Nowej Rudy. Łącznie wykonano tu 6 otworów (A. Bossowski, A. Ihnatowicz). Otwór Miłków PIG 1 był ostatnim głębokim wierceniem badawczo-poszukiwawczym jakie wykonano w Sudetach. Otwory te nie pozwoliły niestety na stwierdzenie nowych zasobów węgla kamiennego w Zagłębiu Dolnośląskim i tym samym przesadziły o szybszej likwidacji górnictwa węglowego w tym regionie. Omawiany okres to także lata intensywnych prac złożowych - zarówno poszukiwawczych (do nich należały m.in.: program rozpoznania anomalii geofizycznych na bloku przedsudeckim - rudy żelaza i tytanu, i wspomniane wiercenia w depresji śródsudeckiej - węgiel kamienny), jak i rozpoznawczych. Te ostatnie objęły mineralizację kasyterytową (cyna i kobalt) w pasmach łupkowych metamorfiku izerskiego oraz złoża barytu-fluorytu w strefie uskoku śródsudeckiego. Intensywne badania oraz prace geofizyczne i wiertnicze prowadzono od końca lat 1970-tych po koniec 1980-tych w zachodniej części Pasma Kamienickiego (M. Szałamacha, M. Michniewicz). Umożliwiły one udokumentowanie, we współpracy z geologami innych instytucji, kilku złóż rud cyny: Krobica E, Gierczyn, Krobica W, a także stworzenie modelu przestrzennego złoża i określenie jego prawdopodobnej genezy. I chociaż następnie, w wyniku zmian kryteriów zasobowych wystąpienia te straciły rangę złóż, prace OD PIG w tej dziedzinie stanowią trwały dorobek instytucji. O ich przyszłej wartości zdecyduje rozwój technologii i potrzeby kraju. Prace dokumentacyjne, w tym badania geochemiczne, geofizyczne i prace wiertnicze prowadzono pod koniec lat 1980-tych w rejonie wystąpień barytu i fluorytu w strefie Jeżowa Sudeckiego - Radomierza (M. Szałamacha, C. Sroga). Złoże to, choć niewielkie zasobowo, zostało udokumentowane. Nie ma ono dziś znaczenia gospodarczego, ale przeprowadzone badania wniosły wiele nowych danych na temat mineralizacji barytowo-fluorytowej w Sudetach, a także budowy geologicznej walnej strefy dyslokacyjnej jaką stanowi uskok śródsudecki. Omawiany okres jest także czasem, w którym zdecydowanie wzrosła aktywność Oddziału Dolnośląskiego w dziedzinie badań surowców skalnych. Opracowano regionalne syntezы geologiczno-złożowe dla krystalicznych wapieni Gór Kaczawskich, skał kwarcowych bloku przedsudeckiego (Wądroże Wielkie, Mikołajowice), trzeciorzędowych skał ilastych obszaru przedsudeckiego, a także atlas surowcowy depresji północno-sudeckiej. Nowymi surowcami skalnymi, którymi zajęli się geolodzy OD były surowce skaleniowe (S. Dyjor, J. Koźma) i bentonitowe zwietrzliny bazaltowe (H. Kościółko, S. Dyjor). Prace rozpoznawcze, a następnie detalizujące doprowadziły do rozpoznania złóż surowców skaleniowych w rejonie Opolna - Markocic w worku żytańskim, we wschodniej osłonie granitów Karkonoszy (Miedzianka) i w rejonie Niemczy na bloku przedsudeckim. Zwietrzliny bazaltowe (właściwie zmienione autometasomatycznie bazalty) były poddane badaniom mineralogicznym i technologicznym na Pogórzu Izerskim i na bloku przedsudeckim - w wyniku których udokumentowano złoża Krzeniów - Męcinka oraz Leśna. Nie pozostawały z tyłu także badania hydrogeologiczne. Zapoczątkowane jeszcze w latach 1960-tych były ukierunkowane na regionalną kartografię hydrogeologiczną. W realizacji dolnośląskich arkuszy Mapy Hydrogeologicznej Polski w skali 1:200 000 wziął udział zespół hydrogeologów: B. Mroczkowska, M. Michniewicz, M. Czerski i A. Wojtkowiak. Równolegle prowadzono także regionalne badania hydrogeochemiczne - we wschodniej osłonie granitów Karkonoszy, w utworach kredy rowu górnej Nysy Kłodzkiej. Z końcem lat 1980-tych pewien typ aktywności Oddziału w ramach działań Państwowego Instytutu Geologicznego uległ zakończeniu. Z jednej strony był to okres

niezwykłej intensywności prac i badań geologicznych, snucia jeszcze szerszych i ambitniejszych planów na przyszłość, z drugiej jednak, stały pośpiech w realizacji zadań nie sprzyjał pełnemu wykorzystaniu naukowemu zgromadzonych danych. Zabrakło czasu na szersze syntezy, często na publikację zebranych informacji. Nie wszystkie wyniki badań Instytutu, choć niezwykle interesujące, dotarły do szerszej społeczności geologów. Zabrakło także możliwości politycznych dla szerszych kontaktów zagranicznych. Na to wszystko czas miał nadejść już niebawem.

Okres zmian i nowych zadań (lata 1990 - 2003)

W okresie transformacji ustrojowej uległa zmianie polityka Państwa w stosunku do zadań Państwowego Instytutu Geologicznego. Zakończone zostały stopniowo projekty związane z wykonywaniem głębokich wierceń (ostatnie na Dolnym Śląsku - Miłków PIG 1 zakończono w 1991 r), rozpoczęto natomiast realizację nowych programów i tematów, ukierunkowanych na bezpośrednie wykorzystanie przetworzonej informacji geologicznej przez administrację państwową i samorządową oraz koncesjodawców i przedsiębiorców. Początek lat 1990-tych to także generalna wymiana pokoleniowa w kadrze Oddziału - na emerytury przeszła duża grupa najstarszych stażem geologów, którzy uczestniczyli w pionierskich czasach instytutu. Od tego momentu tradycja Oddziału Dolnośląskiego była kontynuowana przez grupę pracowników, którzy rozpoczęli tu pracę w latach 1970-tych i pierwszej połowie 1980-tych. Z jednej strony zdążyli oni nabrać już odpowiedniego doświadczenia, z drugiej, będąc w wieku 30 - 40 lat, byli gotowi także pod względem psychicznym do zmiany sposobu pracy, wdrażania nowoczesnych metod komputerowych, podejmowania nowych zadań. Nadszedł czas wykorzystywania ogromu materiałów faktograficznych nagromadzonych w poprzednich latach, na syntezy w różnych dziedzinach, opracowywanie i publikowanie nowych typów map i atlasów geologicznych w różnych skalach, a także na zupełnie nowe formy działalności związane z ochroną środowiska abiotycznego. Niezmiennie kontynuowano edycję Szczegółowej Mapy Geologicznej Sudetów w skali 1:25 000, wydawaną aż do jej zakończenia w 1995 r w sposób klasyczny, poprzez druk arkuszy map i objaśnień tekstowych. Okazją do podsumowania całości edycji była jubileuszowa sesja naukowa z okazji 75-lecia PIG, która odbyła się we Wrocławiu 24.06.1994 r. Cel całego, blisko 50-letniego programu, którym było pełne pokrycie obszaru Dolnego Śląska szczegółową, źródłową mapą geologiczną w cięciu arkuszowym dostarczającą podstawowej informacji o budowie geologicznej całego obszaru, został osiągnięty. Zaletą mapy jest niewątpliwie wysoki stopień dokładności prac polowych i udokumentowania mapy. Ilość punktów dokumentacyjnych na 1 km² mapy waha się w zależności od stopnia komplikacji budowy geologicznej od 10 do 25. Należą do nich nie tylko odsłonięcia naturalne i sztuczne i archiwalne otwory wiertnicze, ale także wkopy badawcze i sondy wykonywane w ilości od 300 do 700 na arkusz o powierzchni 81 km². Od lat 1980-tych wkopy i sondy były wykonywane mechanicznie. Wadą edycji jest natomiast przestarzały i często słabo czytelny podkład topograficzny będący spolszczoną wersją mapy niemieckiej. Bardzo często jest on w znacznym stopniu nieaktualny. Długotrwałość realizacji edycji wpłynęła negatywnie na jej jednolitość merytoryczną i formalną. Jest wiele przykładów niezgodności rysunku intersekcyjnego, nazewnictwa skał i stratygrafii na sąsiadujących arkuszach. Mimo to edycja SMGS stanowi trwałe osiągnięcie Oddziału Dolnośląskiego PIG. Stanowi ona dobrą podstawę dla sporządzania różnego typu map geologicznych w mniejszych skalach, zakrytych i odkrytych, specjalistycznych map problemowych: tektonicznych, strukturalnych, a także wszelkich projektów regionalnych badań surowcowych i geofizycznych, regionalnych badań hydrogeologicznych i planowania przestrzennego w skali województw. Cechą wspólną wszystkich podejmowanych w latach 1990-tych programów geologiczno-kartograficznych jest powiązanie danych z obrazem kartograficznym w systemie GIS realizowanym w PIG przy pomocy programu Arc Info. Oddział Dolnośląski przez cały czas bierze udział w cyfrowaniu Szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000. Opracowanie nowych, specjalistycznych map

i atlasów geologicznych stało się jednym z ważnych zadań Oddziału. W pierwszych latach 1990-tych opracowana została arkuszowa Mapa Strukturalna Dolnego Śląska w skali 1:50 000 (Z.Cymerman). Chociaż pozostała ona tylko w opracowaniu archiwalnym, przyniosła ogrom informacji o mezostukturach planarnych i liniowych występujących we wszystkich jednostkach tektono-stratygraficznych. Ważną cechą mapy jest fakt, iż mezostuktury zostały zinterpretowane w oparciu o nowoczesną analizę kinematyczną wprowadzoną do praktyki badań tektonicznych w początku lat 1980-tych, a do praktyki geologii polskiej przez autora mapy - Z.Cymermana. W 1995 Oddział Dolnośląski wydał wieloarkuszową Mapę Geologiczną Regionu Dolnośląskiego z przyległymi obszarami Czech i Niemiec w skali 1:100 000 bez utworów czwartorzędowych (L.Sawicki) stanowiącą syntezę obrazu intersekcyjnego SMGS. Uczestniczył także w opracowaniu dolnośląskich fragmentów szeregu map ogólnopolskich wydawanych przez PIG w skalach 1:500 000 i 1:1 000 000, np. w takich publikacjach jak: Mapa ścięcia poziomego Polski w skali 1:500 000, Mapa tektoniczna Polski 1:500 000. Cechą charakterystyczną ostatniego okresu historii Oddziału jest coraz szersza współpraca zagraniczna. W skali regionu to przede wszystkim współpraca ze służbami geologicznymi Czech, Saksonii i Brandenburgii. Skupiła się ona na wspólnej realizacji przygranicznych arkuszy map geologicznych w skali 1:200 000 i 1:50 000, bądź też na realizacji wspólnych, nowych inicjatyw kartograficznych. Należą do nich bardzo popularne ostatnio mapy geologiczne dla turystów wykonywane we współpracy OD PIG ze strona czeską. Dotychczas wydano takie mapy dla Masywu Śnieżnika i Gór Stołowych/Adrspachu (E. Gawlikowska), inne są w opracowaniu. Mapy takie służą celom edukacyjnym i popularyzującym geologię. Inny charakter miała kilkuletnia współpraca trójstronna OD PIG - Czeska i Saksońska służby geologiczne w wyniku której opublikowano w roku 2000 nowoczesną, odkrytą mapę geologiczną Lausitz/Jizera/Karkonosze w skali 1:100 000 (W. Kozdrój, Z. Cymerman), która kompiluje współczesne dane na temat budowy geologicznej tej ważnej w skali całej Europy Środkowej, jednostki. Ostatnio wyniki badań tektonicznych znalazły swoją syntezę w Mapie tektonicznej Sudetów i bloku przedsudeckiego w skali 1:200 000 (Z. Cymerman), a syntezę współczesnej wiedzy o budowie i ewolucji geologicznej depresji śródudeckiej stanowi Atlas Dolnośląskiego Zagłębia Węglowego (A. Bossowski, A. Ihnatowicz). Opracowania tego typu zastąpiły dawne programy badań strukturalnych. Innym kierunkiem badań podstawowych były projekty ukierunkowane na reinterpretacje istniejących, archiwalnych otworów wiertniczych przy pomocy nowoczesnych metod badań geochronologicznych i geochemicznych. Badania takie w latach 1990-tych były finansowane głównie poprzez projekty badawcze KBN lub współpracę międzynarodową. Geolodzy Oddziału Dolnośląskiego brali udział w międzynarodowych projektach finansowanych przez Unię Europejską: EUROPROBE (1992-2000), TEMPUS (1994 - 96) i PACE (1998 - 2001). Udział ten umożliwił nawiązanie kontaktów międzynarodowych, porównawcze prace terenowe, a także uzyskanie nowoczesnych analiz chemicznych. Okres wstrzymania finansowania wszelkich wierceń badawczych wykorzystany został w Instytucie także do uporządkowania materiałów i opublikowania wielu danych, w tym profili szeregu głębokich wierceń dolnośląskich w serii wydawniczej "Profile głębokich otworów wiertniczych PIG". W omawianym okresie jednym z priorytetów badawczych Oddziału została geologia czwartorzędu. Stało się tak dzięki ukształtowaniu się przez lata zespołu specjalistów (J. Badura, B. Przybylski, E. Sztromwasser, K. Urbański), którzy zdobyli doświadczenie zawodowe w ramach realizacji Szczegółowej mapy geologicznej Polski 1:50 000 w różnych rejonach Polski Zachodniej. Prowadzą oni od wielu lat koordynację regionalną Szczegółowej mapy geologicznej Polski na obszarze Dolnego Śląska, Ziemi Lubuskiej i Wielkopolski. Zainteresowanie utworami czwartorzędu wynika z ich znaczenia złożowego, geoekologicznego, a także hydrogeologicznego. W ścisłym związku z hydrogeologią pozostają podjęte przez Oddział w pierwszej połowie lat 1990-tych badania tzw. dolin kopalnych (M. Michniewicz). Dzięki nim został udokumentowany przebieg szeregu rynnowych struktur kopalnych wypełnionych przez osady czwartorzędowe, w tym żwiry stanowiące zbiorniki wód podziemnych wysokiej jakości. Jest to niewątpliwie przyszłościowy kierunek badań, wymagający jednak wykonania płytkich wierceń badawczych. Pod koniec lat 80-tych rozpoczęto realizację nowego wielkiego programu

PIG - ochrony litosfery. Program ten nabrał znaczenia w latach 1990-tych, zmieniając dość radykalnie zasadniczy kierunek badawczy PIG, z prac o charakterze złożowym ku geologii środowiskowej. W ramach tego programu Oddział uczestniczył w wykonaniu atlasów geologiczno-surowcowych z elementami ochrony środowiska dla depresji śród- i północnosudeckiej, inwentaryzacji surowców skalnych użytecznych w ochronie środowiska, mapy mineralnych surowców odpadowych regionu w skali 1:200 000, atlasu hydrogeochemicznego utworów kredy niecki śródsudeckiej i rowu górnej Nysy Kłodzkiej oraz atlasów geochemicznych Wałbrzycha (1:50 000), województwa legnickiego i Wrocławia (w skali 1:100 000). Te ostatnie przynoszą obiektywne informacje na temat stanu zanieczyszczenia gleb, osadów wodnych, wód powierzchniowych i podziemnych na obszarach aglomeracji miejskich i przemysłowych. Wszystkie te działania ukierunkowane są na ocenę stanu różnych elementów środowiska geologicznego z punktu widzenia problemów jego ochrony. W ostatnich latach Oddział realizuje program ochrony georóżnorodności tj. najcenniejszych obiektów przyrody nieożywionej, w które obfituje region dolnośląski. W latach 1990-tych rozpoczęto realizację w PIG całkowicie nowych programów kartograficznych - Mapy Hydrogeologicznej w skali 1:50 000 oraz Mapy Geologiczno-Gospodarczej w tej samej skali. Mapy te, opracowywane w formie cyfrowej przy wykorzystaniu systemu Intergraf, wykonywane są w sposób umożliwiający bezpośrednio wykorzystanie także przez nie-geologów, a więc osoby zajmujące się różnymi aspektami zagospodarowania i wykorzystania środowiska geologiczno-przyrodniczego. Realizacja obu map umożliwiła zebranie ogromnej ilości informacji geologiczno-złożowych, hydrogeologicznych i środowiskowych, które stanowią podstawę bardziej szczegółowych opracowań. Koncentracja prac nad zagadnieniami geoeekologicznymi nie oznaczała oczywiście zaniechania działań w innych, tradycyjnych domenach np. w zakresie geologii złożowej. Prowadzone były badania dla zbilansowania bazy zasobów prognostycznych i perspektywicznych surowców mineralnych, prace poszukiwawcze i rzadziej rozpoznawcze złóż wielu surowców skalnych zwłaszcza takich kopalin jak: kamienie budowlane i drogowe, ilaste surowce ceramiczne i budowlane, kaoliny i gliny białe wypalające się, kwarc żyłowy, potasowe surowce skaleniowe, wapienie i marmury, kruszywa naturalne, bentonitowe zwietrzliny bazaltowe, a także wód podziemnych, w tym wód termalnych. Wiele z nich to złoża występujące jedynie na Dolnym Śląsku, często o unikalnej wartości. W rezultacie ograniczania finansowania prac geologiczno-poszukiwawczych przez Państwo, a także w związku z wprowadzeniem nowego prawa geologicznego i górniczego Oddział Dolnośląski rozpoczął nowy dla siebie typ działalności polegający na wykonywaniu pakietów informacyjnych złóż, na zlecenie podmiotów gospodarczych ubiegających się o koncesje, a także na waloryzacji złóż surowców skalnych, określania ich wartości użytkowej, sporządzania raportów oddziaływania eksploatacji kopalin na środowisko. Ten rodzaj aktywności, wynikający z zapotrzebowania rynku geologicznego, mieści się dobrze w celach i zadaniach służby geologicznej państwa. W ramach działań typowych dla służby geologicznej zlecanych instytutowi przez Głównego Geologa Kraju znajdują się prowadzenie rejestru zasobów kopalin i wód podziemnych, stałej sieci obserwacji wód podziemnych, opracowanie danych dla kontroli koncesji, obsługa filii Centralnego Archiwum Geologicznego, w tym także archiwum rdzeni wiertniczych w Sadowicach pod Wrocławiem, przygotowywanie zasad polityki koncesyjnej dla złóż surowców skalnych itp. Oddział Dolnośląski odpowiada oczywiście za prowadzenie prac tego typu na obszarze Dolnego Śląska, Opolszczyzny oraz południowych części Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej. Oddział Dolnośląski prowadził także, w ramach działalności całego PIG, stałą weryfikację danych o złożach i ich zasobach, udostępniając ją, po przetworzeniu, w bazie danych MIDAS oraz przygotowywał materiały dla kontroli koncesji prowadzonej przez państwowe organy koncesyjne. W połowie lat 1990-tych pojawiła się nowa, interesująca tematyka prac Oddziału - hałdy, wysypiska i osadniki mineralnych surowców odpadowych. Dolny Śląsk jest obszarem występowania bardzo licznych obiektów tego typu. Były one przedmiotem inwentaryzacji, ocen wartości surowcowej i oddziaływania na środowisko. W ostatnich latach problematyka ta nabiera dodatkowego znaczenia z uwagi na wagę zagadnień związanych z gospodarką odpadami.

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej - przyznanie prawa do noszenia imienia Prof. Henryka Teisseyre'a (1989 r.)

Ale lata 1990-te i początek XXI wieku to nie tylko realizowane programy i tematy. Do dobrej praktyki Oddziału weszły obchodzone regularnie co 5 lat, w ramach całego Instytutu, jubileusze: w 1989 r - 40-lecia, w 1994 - 45-lecia, w 1999 r - 50-lecia, a w 2004 r - 55-lecia Oddziału Dolnośląskiego. Są one okazją do podsumowania osiągnięć na specjalnych sesjach jubileuszowych, organizacji wystaw, promocji naszej pracy i możliwości badawczych. Z okazji jubileuszy przeprowadzano także remonty, adaptacje pomieszczeń, odnowienie wyposażenia. Zupełnie zmieniła się w ciągu tych lat koncepcja wykorzystania pomieszczeń - połączono dawne klitki w obszerne i nowoczesnie umeblowane gabinety, przebito połączenia między skrzydłami budynku na poszczególnych piętrach, nowoczesnego wyposażenia doczekała się biblioteka i archiwum materiałów geologicznych.

W miejsce dawnych, a już nie wykorzystywanych pomieszczeń laboratoryjnych, zorganizowano pracownie komputerowe. Zarówno wewnątrz jak i z zewnątrz Oddział Dolnośląski prezentuje się godnie. Nowa kolorystyka elewacji uwypukla piękno starego budynku otoczonego drzewami i krzewami. Przepiękne, kwitnące wiosną krzewy rododendronów po obu stronach wejścia głównego wręcz zachęcają do pracy. Warunki do niej są dziś rzeczywiście najlepsze w historii Oddziału. Ale wielką wartością Oddziału są także stosunki międzyludzkie.

Spotkanie Barbórkowe (na pierwszym planie emerytowani pracownicy OD)

Obecna załoga Oddziału tworzy zgrany zespół ludzi, którzy nawzajem się cenią i często lubią. Dobrą markę w środowisku geologicznym Polski ma zespół specjalistów geologii czwartorzędu - J. Badura, B. Przybylski, K. Urbański, E. Sztromwasser, specjaliści - tektonicy: Z. Cymerman, W. Kozdrój, zespół hydrogeologów: M. Michniewicz, A. Wojtkowiak, M. Czerski, J. Kiełczawa, M. Kłonowski, zespół specjalistów od spraw złóż kopalin i problemów ochrony środowiska - A. Stachowiak, C. Sroga, K. Seifert, J. Koźma, sedimentolog A. Ihnatowicz, petrolog organiczny G. Nowak i inni. Ostatnie 15 lat to także okres największej w historii Oddziału ilości skutecznych obron prac doktorskich z różnych dziedzin.

W 2004 r Oddział Dolnośląski uzyskał pierwszego w swojej historii doktora habilitowanego. Emerytowani pracownicy utrzymują stały i sympatyczny kontakt z obecną załogą. Przejawia się on m.in. w corocznym Dniu Seniora, wspólnym spotkaniu w dniu święta Barbórki. Obecnie, działający od 55 lat, Oddział Dolnośląski im. Henryka Teisseyre'a jest nowoczesną jednostką badawczo-naukową realizującą zarówno zadania państwowej służby geologicznej i hydrogeologicznej, jak i podstawowe badania geologiczne, zwłaszcza w zakresie badań ewolucji geologicznej kompleksów metamorficznych i magmowych Sudetów, często we współpracy międzynarodowej, a także działa na wolnym rynku zleceń. Podejmując trudne wyzwania współczesności staramy się kontynuować tradycję Państwowego Instytutu Geologicznego, jednocześnie przyczyniając się, w miarę naszych możliwości, poprzez rozpoznanie budowy geologicznej, warunków hydrogeologicznych i geośrodowiskowych Dolnego Śląska do zaspokajania oczekiwań społeczeństwa, administracji rządowej i samorządowej.

Stefan Cwojdzinski